

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 174/2012-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti D., spol. s r. o., zastúpenej advokátkou JUDr. M. I., V., vo veci namietaného porušenia čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave pod sp. zn. 14 Co 349/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti D., spol. s r. o., **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. mája 2012 osobne do podateľne doručená sťažnosť spoločnosti D., spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia čl. 20 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v konaní vedenom Krajským súdom v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 14 Co 349/2010. Zo sťažnosti vyplýva, že M. K. (ďalej len „pôvodný žalobca“) sa žalobou z 27. januára 2004 domáhal na Okresnom súde Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) proti Slovenskej republike (ďalej len „žalovaná“), v mene ktorej konalo Ministerstvo financií Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“),

náhrady škody vo výške 1 694 732 Sk s prísl. podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zodpovednosti štátu“). Škoda mala pôvodnému žalobcovi vzniknúť ako akcionárovi spoločnosti T., a. s. (ďalej len „T.“), nevyplatením riadnych dividend za rok 2002. Konanie bolo vedené na okresnom súde pod sp. zn. 17 C 64/04. Obdobné konanie s tými istými účastníkmi konania, avšak s náhradou škody vo výške 9 563 170 Sk za nevyplatené dividendy za rok 2001 bolo vedené na okresnom súde pod sp. zn. 17 C 66/04. Uznesením okresného súdu z 15. novembra 2004 boli obe veci spojené na spoločné konanie, ktoré sa potom viedlo pod sp. zn. 17 C 64/04. Pôvodný žalobca predložil v konaní okresnému súde zmenový výpis z účtu majiteľa cenných papierov z 9. októbra 1998, ktorým preukázal, že uvedeného dňa nadobudol 46 akcií T. Svoj nárok na náhradu škody odôvodnil pôvodný žalobca skutočnosťou, že dôvodom nevyplatenia dividend pre neho zo strany T. bolo, že pôvodný žalobca nebol zapísaný v zozname akcionárov T. v dôsledku realizácie rozhodnutia ministerstva sp. zn. 043/1998/SAN z 9. decembra 1998, pričom toto rozhodnutie bolo ako nezákonné v súdnom konaní Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) zrušené. Okrem toho ministerstvo pochybilo aj tým, že v konaní vedenom pod sp. zn. 043/1998/SAN (konanie sa týkalo opravy zápisu v zozname akcionárov T.) s pôvodným žalobcom nekonalo ako s riadnym účastníkom konania a ani nerozhodlo o jeho žiadosti o priznanie postavenia účastníka tohto konania, ktorú pôvodný žalobca podal ministerstvu 10. decembra 1998. Pôvodný žalobca zmluvou o postúpení pohľadávky z 30. augusta 2005 postúpil túto sťažovateľke. Na návrh pôvodného žalobcu uznesením okresného súdu č. k. 17 C 64/04-167 z 23. októbra 2008 bola pripustená zmena na strane žalobcu tak, že namiesto pôvodného žalobcu sa stala žalobkyňou sťažovateľka. Rozsudkom okresného súdu č. k. 17 C 64/04-191 z 13. mája 2010 bola žaloba v celom rozsahu zamietnutá. Podľa názoru okresného súdu rozhodnutie ministerstva sp. zn. 043/1998/SAN z 9. decembra 1998 najvyšší súd zrušil z dôvodu neposkytnutia administratívneho spisu. Práve preto, hoci bolo rozhodnutie ministerstva najvyšším súdom zrušené, nie je možné ho považovať za nezákonné. Okrem toho pôvodný žalobca nebol účastníkom konania, v ktorom bolo zrušené rozhodnutie ministerstva vydané. Vyplýva to z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 SŽ 20/99. Na základe odvolania sťažovateľky rozsudkom krajského súdu č. k. 14 Co 349/2010-209

z 27. marca 2012 bol rozsudok okresného súdu vo veci samej potvrdený. Podľa názoru krajského súdu okresný súd správne vyhodnotil, že neboli splnené zákonné podmienky na uplatnenie zodpovednosti štátu. Sporné rozhodnutie nebolo konečným rozhodnutím a bolo zrušené pre nepreskúmateľnosť, teda nie pre nezákonnosť. Nárok nemôže obstať ani z dôvodu nesprávneho úradného postupu ministerstva, pretože pôvodný žalobca požiadal o priznanie postavenia účastníka správneho konania až podaním z 22. septembra 1999, teda po právoplatnom skončení konania. Rozsudok krajského súdu bol sťažovateľke doručený 10. apríla 2012. Podľa názoru sťažovateľky rozhodnutie správneho orgánu, ktoré je nepreskúmateľné (za také bolo treba považovať aj rozhodnutie správneho orgánu v prípade, ak správny orgán nepredložil administratívny spis správneho súdu), nespĺňa jeden z atribútov zákonnosti rozhodnutia, a je preto nepochybné a neodiskutovateľne nezákonné. Súd zruší len také rozhodnutie, ktoré je v rozpore so zákonom. Ďalej krajský súd sa podľa sťažovateľky nesprávne stotožnil s názorom okresného súdu, podľa ktorého pôvodný žalobca nebol účastníkom konania, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie, pretože o priznanie postavenia účastníka správneho konania požiadal až 22. septembra 1999, teda po právoplatnom skončení konania. Sťažovateľka v tejto súvislosti jednak zdôrazňuje, že pôvodný žalobca požiadal o priznanie postavenia účastníka správneho konania už podaním z 10. decembra 1998 (v čase, keď konanie vedené ministerstvom ešte nebolo právoplatne skončené), avšak ministerstvo na jeho podanie vôbec nereagovalo, ale okrem toho zdôrazňuje aj to, že pri dôslednej aplikácii zákona pôvodný žalobca mal byť aj bez vlastnej žiadosti považovaný za účastníka konania. Sťažovateľka navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy a dohovoru v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 14 Co 349/2010 s tým, aby bolo uznesenie krajského súdu z 27. marca 2012 zrušené a vec bola vrátená na ďalšie konanie. Napokon sa domáha náhrady trov konania v sume 306,79 €.

II.

Z listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, sú pre posúdenie veci relevantné tieto:

Z rozsudku okresného súdu č. k. 17 C 64/04-191 z 13. mája 2010 vyplýva, že ním bola zamietnutá žaloba sťažovateľky v celom rozsahu. Okresný súd inter alia po skutkovej stránke zistil, že rozhodnutím ministerstva sp. zn. 043/1998/SAN z 9. decembra 1998 bolo uložené Stredisku cenných papierov Slovenskej republiky uviesť do 3 dní od doručenia rozhodnutia do pôvodného stavu, teda do stavu platného pred 9. októbrom 1998, evidenciu účtu ministerstva ako jediného majiteľa akcií T., ako aj evidenciu registra emitenta. Okresný súd ďalej z rozhodnutia ministerky financií Slovenskej republiky sp. zn. 17193/1999-62 z 19. novembra 1999 zistil, že pôvodný žalobca podal proti rozhodnutiu ministerstva rozklad, ktorý bol zamietnutý ako neprípustný, pretože nebol podaný účastníkom konania.

Z rozsudku krajského súdu č. k. 14 Co 349/2010-209 z 27. marca 2012 vyplýva, že ním bol potvrdený vo veci samej rozsudok okresného súdu č. k. 17 C 64/04-191 z 13. mája 2010. Podľa názoru krajského súdu neboli splnené zákonné podmienky na uplatnenie zodpovednosti štátu, pretože sporné rozhodnutie ministerstva nemalo podobu konečného rozhodnutia a bolo zrušené pre nepreskúmateľnosť. Chýbal preto základný predpoklad existencie právoplatného rozhodnutia zrušeného pre nezákonnosť. Nie je správny názor sťažovateľky, podľa ktorej je nepreskúmateľné rozhodnutie nezákonné. Takéto rozhodnutie môže byť v merite veci správne, avšak ak je nepreskúmateľné, je predčasne vydané a tento stav je nutné konvalidovať novým správnym konaním, ktorého výsledkom môže byť opätovne rovnaké rozhodnutie správneho orgánu. Nárok neobstojí ani z titulu nesprávneho úradného postupu ministerstva. Pôvodný žalobca sa o správnom konaní dozvedel najneskôr 10. decembra 1998, keď mu bolo doručené oznámenie o realizácii rozhodnutia ministerstva. Stalo sa tak ešte pred právoplatnosťou rozhodnutia ministerstva, ku ktorému došlo až 28. decembra 1998. O priznanie postavenia účastníka správneho konania požiadal pôvodný žalobca až podaním z 22. septembra 1999, teda po právoplatnom skončení konania. Pokiaľ sa pôvodný žalobca cítil účastníkom konania, mohol si toto právo uplatniť v priebehu konania, aby bolo možné o ňom rozhodnúť. Pôvodný žalobca však takéto právo včas neuplatnil, a preto ani nebolo možné považovať ho za účastníka konania. Pôvodný žalobca následne nevyužil svoje oprávnenie požiadať o preskúmanie rozhodnutia o rozklade správnym súdom.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažnosť treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Sťažovateľka považuje rozsudok krajského súdu za arbitrárny, keďže tento nesprávne posúdil uplatnený nárok na náhradu škody, a to či už z titulu nezákonného rozhodnutia, alebo nesprávneho úradného postupu.

Z pohľadu ústavného súdu treba konštatovať, že sťažovateľka (resp. predtým ešte pôvodný žalobca) svoj nárok na náhradu škody opierala jednak o nesprávny úradný postup ministerstva, ktorý pôvodného žalobcu nepovažoval za účastníka správneho konania, ale tiež o nezákonné rozhodnutie ministerstva, ktoré bolo neskôr najvyšším súdom zrušené ako nepreskúmateľné pre nepredloženie administratívneho spisu.

Podľa názoru ústavného súdu prioritu malo posúdenie otázky, či pôvodný žalobca mal byť alebo nemal byť považovaný za účastníka konania vedeného ministerstvom, v rámci ktorého bol zrušený zápis o vlastníctve 46 ks akcií T. pôvodným žalobcom.

Treba uviesť, že závery krajského súdu v tomto smere (ako sú uvedené v časti II) sú dostatočné aj napriek námietkam sťažovateľky. Aj keby sa totiž bralo do úvahy, že pôvodný

žalobca ešte 10. decembra 1998 (teda pred právoplatným skončením správneho konania) požiadal o priznanie postavenia účastníka správneho konania, resp. by sa vychádzalo z toho, že bolo povinnosťou ministerstva považovať pôvodného žalobcu ex offio za účastníka konania, nič sa tým nemení na skutočnosti, že pôvodný žalobca, ktorý nebol ministerstvom ani v prvostupňovom správnom konaní, ale ani v rámci konania o rozklade ako účastník konania akceptovaný, nevyužil právo podať žalobu o preskúmanie právoplatného rozhodnutia. V tejto žalobe mohol namietat' aj okolnosť, že sa s ním v správnom konaní nekonalo ako s účastníkom, hoci sa s ním ako s účastníkom konať malo (§ 250 ods. 2 druhá veta Občianskeho súdneho poriadku). To znamená, že aj pri akceptovaní námietky sťažovateľky, podľa ktorej pôvodný žalobca požiadal o priznanie postavenia účastníka správneho konania ešte v priebehu tohto konania, by boli závery krajského súdu vecne správne.

Z daného skutkového stavu je zrejmé, že pôvodný žalobca nevyužil dôsledne zákonom dané možnosti na presadenie svojho účasťenstva v správnom konaní vedenom ministerstvom, keďže nevyužil možnosť obrátiť sa na všeobecný súd. Preto krajský súd správne vychádzal z právoplatných záverov prijatých v správnom konaní, podľa ktorých pôvodný žalobca účastníkom konania nebol (§ 135 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

Pokiaľ sa vychádza zo záveru, že pôvodný žalobca nebol účastníkom správneho konania, v ktorom malo byť vydané neskôr najvyšším súdom zrušené administratívne rozhodnutie, potom vôbec neprichádza do úvahy zaoberať sa otázkou, či bolo rozhodnutie ministerstva zrušené pre jeho nezákonnosť alebo z iného dôvodu. Aktívnu legitimáciu v konaní o náhradu škody voči štátu z titulu nezákonného rozhodnutia má totiž iba taký subjekt, ktorý bol účastníkom konania, v ktorom bolo tvrdené nezákonné rozhodnutie vydané.

Dosiaľ uvedené úvahy možno zhrnúť tak, že závery krajského súdu sú dostačujúce a presvedčivé a v žiadnom prípade sa nejavia ako arbitrárne či zjavne neodôvodnené. Niet preto ani príčiny na to, aby ústavný súd do týchto záverov zasiahol.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júna 2012